

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Statsministeriet
Prins Jørgens Gård 11
1218 København K

Dato: 28. november 2008

J.nr.: 415-0001

Indberetning vedr. Grønlands Landstings efterårssamling, fredag den 28. november 2008.

Det bemærkes, at mødedagen i dag er den sidste mødedag under landstingets efterårssamling 2008.

Grønlands Landsting behandlede følgende punkter:

Punkt 60:

Forslag til ændring af Forretningsordenen for Grønlands Landsting. (Mulighed for åbne samråd, mulighed for at træffe beslutning som led i forespørgselsdebatter og redegørelser, ændring af taletider mv. med henblik på at få en mere dynamisk debat, stedfortræderes begæring om fritagelse for hvervet.)

(Landstingets Formandskab)

(3. behandling)

Forslaget blev 2. behandlet den 12. november 2008. Til 3. behandlingen forelå et ændringsforslag fra medlemmerne af landstingets formandskab med ordlyden:

Hvis et medlem groft tilsidesætter Landstingets ordensregler, kan Formandskabet udelukke medlemmet fra Landstingets møder i indtil 14 mødedage. Medlemmet kan under udelukkelsen heller ikke deltage i Landstingets udvalgmøder. Et medlem, som er udelukket, modtager ikke vederlag i udelukkelsesperioden.

I udelukkelsesperioden kan formandskabet tillade at der indkaldes en stedfortræder. Forslaget skal ses på baggrund af de hændelser under indeværende landstingssamling, jeg har omtalt i min indberetning fra landstingets møde den 21. november 2008.

Ved afstemning tilsluttede landstinget sig formandskabets indstillinger, herunder det nævnte ændringsforslag.

Punkt 98:

Forslag til landstingsforordning om pædagogisk udviklende dagtilbud til børn i forskolealderen.

(Landsstyremedlemmet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke)
(3. behandling)

Forslaget blev vedtaget under 2. behandlingen. Til 3. behandlingen forelå et ændringsforslag fra landsstyret med tekniske korrektioner. Lovforslaget blev med ændringsforslaget endeligt vedtaget ved 3. behandlingen.

Punkt 111:

Forslag til Landstingsforordning om planlægning og arealanvendelse.

(Landsstyremedlemmet for Infrastruktur, Miljø og Råstoffer)
(3. behandling)

Forslaget blev vedtaget under 2. behandlingen. Til 3. behandlingen forelå et ændringsforslag fra landsstyret med tekniske korrektioner vedr. et klagenævn. Lovforslaget blev med ændringsforslaget endeligt vedtaget ved 3. behandlingen.

Punkt 128:

Forslag til Landstingsforordning om ændring af landstingsforordning om hjælp til personer med vidtgående handicap. (Aldersgrænsen for at modtage hjælp)

(Landsstyremedlemmet for Familie og Sundhed)
(3. behandling)

Forslaget blev vedtaget under 2. behandlingen og endeligt vedtaget ved 3. behandlingen.

Punkt 62:

Forslag til landstingslov om Grønlands inddeling i kommuner.

(Landsstyreformanden)
(3. behandling)

Forslaget blev vedtaget under 2. behandlingen og endeligt vedtaget ved 3. behandlingen.

Punkt 129:

Forslag til Landstingslov om flyvepladser.

(Landsstyremedlemmet for Infrastruktur, Miljø og Råstoffer)
(3. behandling)

Forslaget blev vedtaget under 2. behandlingen og endeligt vedtaget ved 3. behandlingen.

Punkt 152:**Forslag til landstingslov om efterskoler.**

(Landsstyremedlemmet for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke)

(3. behandling)

Forslaget blev vedtaget under 2. behandlingen. Til 3. behandlingen forelå et ændringsforslag fra landsstyret med tekniske korrektioner. Lovforslaget blev med ændringsforslaget endeligt vedtaget ved 3. behandlingen.

Punkt 73:**Forslag til landstingsforordning om ændring af landstingsforordning om leje af boliger.**

(Landsstyremedlemmet for Infrastruktur, Miljø og Råstoffer)

(3. behandling)

Forslaget blev vedtaget under 2. behandlingen. Til 3. behandlingen forelå et ændringsforslag fra landsstyret med præcisering af betingelser for indgåelse af afdragsordning for skyldig husleje. Lovforslaget blev med ændringsforslaget endeligt vedtaget ved 3. behandlingen.

Punkt 53:

Forslag til landstingsbeslutning om at Landsstyret i samarbejde med staten pålægges at tage initiativ til at det gøres obligatorisk at benytte "kendtmand" for ikke hjemmehørende krydstogtsfartøjer, der besejler grønlandsk farvand. Ved begrebet "kendtmand" forstås en person med en navigationsuddannelse samt et indgående kendskab til sejlads i grønlandsk farvand. Denne forpligtigelse bør ligeledes udstrækkes til at gælde for ikke hjemmehørende undersøgelsesfartøjer, der besejler de grønlandske farvande med et videnskabeligt formål.

(Landstingsmedlem Josef Motzfeldt, Inuit Ataqatigiit)

(2. behandling)

Forslaget blev 1. behandlet under landstingets forårssamling 2008. Til 2. behandlingen forelå en betænkning fra landstingets infrastruktur- og boligudvalg. I udvalgets betænkning indstilles forslaget til vedtagelse.

I landsstyrets besvarelse anførte landsstyremedlemmet for infrastruktur, råstoffer og miljø bl.a., at en arbejdsgruppe har analyseret muligheden for at indføre en kendtmandsordning i Grønland. Han beklagede, at arbejdsgruppens anbefalinger ikke er fremsendt til landstingets infrastruktur- og boligudvalg før udvalgets behandling af beslutningsforslaget.

Arbejdsgruppen konkluderer, at det ikke vil være muligt at gøre brugen af kendtmand obligatorisk. Det foreslås af arbejdsgruppen, at en række anbefalinger gennemføres inden udgangen af 2009.

Landsstyremedlemmet oplyste endvidere, at landsstyret i samarbejde med Søfartsstyrelsen har igangsat udarbejdelse af en bekendtgørelse om sejlads for større skibe i grønlandske farvande. Bekendtgørelsen forventes at træde i kraft i juli 2009.

Landsstyret vil holde Landstingets Infrastruktur- og Boligudvalg orienteret om arbejdet med implementeringen af bekendtgørelsen og tiltag, der øger sejladssikkerheden i de grønlandske farvande.

Såfremt beslutningsforslaget godkendes i sin nuværende form, vil det indebære, at alle skibe uanset formål og erfaring med sejlads i Grønland skal benytte en kendtmand, hvilket ikke anses for hensigtsmæssigt. Landsstyret fremsatte derfor et ændringsforslag:

”Forslag til landstingsbeslutning om, at Landsstyret i samarbejde med staten pålægges at tage initiativ til at alle fartøjer, der ikke har kendskab til sejlads i grønlandske farvande skal benytte ”kendtmand”. Ved begrebet "kendtmand" forstås en person med en navigationsuddannelse samt et indgående kendskab til sejlads i grønlandsk farvand.”

Ved afstemning tilsluttede landstinget sig det fremsatte ændringsforslag og vedtog herefter beslutningsforslaget.

Punkt 55:

Forslag til landstingsbeslutning om, at Landsstyret pålægges på efterårssamlingen 2009 at fremsætte et lovforslag, som regulerer funktionærer og tjenestemandslignende ansattes ansættelsesforhold, og dermed giver dem en retlig beskyttelse.

(Landstingsmedlem Kuupik Kleist, Inuit Ataqatigiit)

(2. behandling)

Forslaget mødte tilslutning under 1. behandlingen og overgik til behandling i landstingets lovudvalg. I en betænkning indstilles forslaget til vedtagelse. Ved afstemning blev forslaget endeligt vedtaget.

Punkt 15:

Forslag til Landstingsbeslutning om at Landsstyret pålægges at tage initiativ til at iværksætte kurser til at uddanne ”samtalepersoner” især også i bygder og yderdistrikter for at aflaste personer med svære traumer.

(Landstingsgruppen Siumut)

(2. behandling)

Forslaget mødte tilslutning under 1. behandlingen og overgik til behandling i landstingets familieudvalg. I udvalgets betænkning til forslagens 2. behandling indstilles forslaget til vedtagelse af et udvalgsflertal.

Ved afstemning blev forslaget endeligt vedtaget.

Punkt 156:**Forslag til landstingslov om den kommunale styrelse.**

(Landsstyreformanden)

(1., 2. og 3. behandling)

Landstinget har tidligere under landstingssamlingen 1. og 2. behandlet et forslag fra landsstyret til landstingslov om den kommunale styrelse. Dette forslag skulle ses som en del af de lovgivningsmæssige rammer for den igangværende strukturreform i den kommunale sektor, som bl.a. betyder at landets kommuner pr. 1. januar 2009 sammenlægges til 4 såkaldte storkommuner.

Landstingets formand meddelte den 18. november 2008, at landsstyret har trukket lovforslaget, hvorfor det bortfaldt. Dette skulle bl.a. ses på baggrund af, at landstingets særlige udvalg vedr. strukturreformen i en beretning til lovforslagets 2. behandling fastholdt, at der ikke skal kunne etableres lokalråd i de nye storkommuner samt at borgmestre og viceborgmestre i valgperioden skal kunne afsættes ved tillidsafstemning i kommunalbestyrelsen. Disse krav fremgår ikke af landsstyrets indstillinger til dette tidligere lovforslag.

Ved fremlæggelsen af det aktuelle lovforslag anførte landsstyreformanden bl.a., at Landstingets Midlertidige udvalg vedrørende Strukturreformen i enighed har opfordret landsstyret til at lade bestemmelserne om lokalråd udgå af forslaget. Det nye lovforslag giver i overensstemmelse hermed ikke kommunalbestyrelserne mulighed for at nedsætte lokalråd.

Landsstyret har ikke ønsket at imødekommet udvalgets opfordring om at indføre en bestemmelse om, at en borgmester skulle kunne afsættes af kommunalbestyrelsen hvis borgmesteren mister flertallet bag sig. Der henvises til landsstyrets ønske om at sikre stabiliteten i kommunernes styrelse. Det nye lovforslag giver derfor ikke kommunalbestyrelserne mulighed for at afsætte borgmesteren hvis borgmesteren ikke har flertallet bag sig.

Efter en kort debat vedtog landstinget lovforslaget.

Punkt 153:**Forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse om forslag til anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om ændring af lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen.**

(Landsstyreformanden)

(1. og 2. behandling)

Ved fremlæggelsen af beslutningsforslaget nævnte landsstyreformanden bl.a., at baggrunden for ændringen er ønsket om indførelse af anden generation af Schengeninformationssystemet (SIS II) i overensstemmelse med en EU rådsafgørelse og forordning om SIS II. Justitsministeriet finder det ønskeligt, at bestemmelserne kan sættes i kraft for Grønland fra samme dato som for Danmark.

Benyttelsen af Schengen-informationssystemet i Grønland blev muliggjort ved anordning nr. 180 af 21. marts 2001, hvorved tiltrædelseslovens § 2, om Schengen-informationssystemet, blev sat i kraft for Grønland. Grønland anvender Schengen-informationssystemet i den rejseordning, der er fastlagt inden for rammerne af den nordiske pasunion, og systemet indgår i den effektive kontrol og overvågning ved de ydre grænser i Grønland.

landsstyreformanden anførte videre, at anvendelsen af informationssystemet er en forudsætning for opretholdelse af den gældende ordning, hvor der ikke udføres kontrol ved grænserne af personer, som rejser mellem på den ene side Grønland og på den anden side lande, der deltager i Schengen samarbejdet.

Uagtet en sen fremsendelse af forslaget i forhold til landstingssamlingens afslutning, finder landsstyret at forslaget bør behandles under denne landstingssamling. Landsstyreformanden anbefalede på landsstyrets vegne at beslutningsforslaget vedtages.

Landstingets partier udtrykte tilslutning til beslutningsforslaget, som blev vedtaget énstemmigt.

Punkt 151:

Forslag til landstingsbeslutning om, at Grønlands Hjemmestyre opfordrer den danske regering til at fremme vedtagelse af forslag til lov om Grønlands Selvstyre, forslag til lov om forskellige forhold i forbindelse med Grønlands Selvstyre og lov om visse personalemæssige spørgsmål i forbindelse med Grønlands Selvstyres overtagelse af sagsområder i overensstemmelse med de foreliggende udkast, således at Grønlands Selvstyre kan indføres den 21. juni 2009.

(Landsstyreformanden)

(1. og 2. behandling)

Ved fremlæggelsen af beslutningsforslaget udtalte landsstyreformanden:

Den vejledende folkeafstemning om tilslutning til grønlandsk selvstyre blev afholdt tirsdag den 25. november 2008. Lad mig benytte denne lejlighed til at takke vælgerne for den store valgdeltagelse, der endnu engang har vist, at folkestyret i Grønland fungerer med en befolkning, der kender sine demokratiske rettigheder og ønsker at bruge dem til gavn for vort samfund og dets videre udvikling.

Afstemningstemaet ved folkeafstemningen havde følgende ordlyd:

”Ønsker du, at der indføres selvstyre i Grønland med det indhold og de betingelser, som er skitseret i Grønlandsk-dansk Selvstyrekommissions udkast til selvstyrelov?”.

Til dette spørgsmål skulle vælgerne svare “ja”, hvis de ønskede selvstyre og “nej”, hvis de ikke ønskede selvstyre.

28.268 vælgere afgav deres stemme ved folkeafstemningen, hvor i alt 39.285 var stemmeberettigede.

Uagtet at Valgnævnets endelige godkendelse af valgresultatet endnu ikke foreligger, kan vi konstatere, at der var et klart folkeligt flertal for indførelsen af selvstyre.

Valgdeltagelsen var således på 71,96 %. Af de afgivne stemmer var der 21.355 ja-stemmer, svarende til 75,54 %, medens 6.663 stemte nej, svarende til 23,57 % af samtlige afgivne stemmer.

Resultatet af afstemningen er i overensstemmelse med landsstyrets anbefaling, der i det hele har fulgt indstillingen fra de grønlandske landstingsmedlemmer, som deltog i arbejdet i Grønlandsk - dansk selvstyrekommission.

Det grønlandske folk har ved folkeafstemningen banet vejen for indførelse af grønlandsk selvstyre. Dermed har vælgerne tilsluttet sig den retning, der blev lagt ved oprettelsen af den grønlandske selvstyrekommission i 1999.

Det videre forløb mod selvstyrets indførelse kan nu igangsættes med henblik på at selvstyret indføres på Grønlands Nationaldag den 21. juni 2009.

Landstingets behandling af dette beslutningsforslag, vil således tilkendegive overfor den danske regering, hvorvidt Grønland ønsker at gennemføre den videre procedure til opnåelse af selvstyre som hidtil forudsat.

Vedtages beslutningsforslaget, vil dette blive meddelt den danske regering, så snart Valgnævnets endelige godkendelse af afstemningsresultatet foreligger. Derefter forudsættes den danske regering i begyndelsen af 2009 overfor Folketinget at fremsætte Forslag til Lov om Grønlands Selvstyre, tillige med de to øvrige lovforslag, som dette beslutningsforslag vedrører.

Det bemærkes, at der enkelte steder i lovudkastene er taget højde for ændringer i retstilstanden, som forventes gennemført, inden den danske regering forudsættes at fremsætte lovforslagene for Folketinget i begyndelsen af 2009.

Det drejer sig om følgende:

Lov nr. 422 af 10. juni 2003 om arbejdsskadesikring med senere ændringer forventes ikraftsat for Grønland ved kongelig anordning den 1. januar 2009.

De gymnasiale uddannelser i Grønland forventes overtaget af hjemmestyret i henhold til hjemmestyrelovens § 5. Lovforslag herom forventes fremsat for Folketinget i efteråret 2008 med henblik på ikrafttræden den 1. januar 2009.

Sagsområdet vedrørende tvang i psykiatrien forventes overtaget af hjemmestyret i henhold til hjemmestyrelovens § 7 efter reglerne i lovens § 5. Lovforslag herom forventes fremsat for Folketinget i efteråret 2008 med henblik på ikrafttræden den 1. januar 2009.

Det bemærkes i øvrigt, at statens årlige tilskud i Grønlandsk-dansk selvstyrekommissions betænkning var angivet i 2007-pris- og lønniveau, dvs. til 3.202,1 mio. kr. Beløbet i lovudkastet angives imidlertid til 3.439,6 mio. kr. Dette skyldes, dels at beløbet nu er angivet i 2009 pris- og lønniveau (3.436,7 mio. kr.), dels at Grønlands Hjemmestyre den 1. januar 2009 efter hjemmestyreloven med tilskud forventes at overtage såvel sagsområdet vedrørende de gymnasiale uddannelser i Grønland (2,7 mio. kr.) som sagsområdet vedrørende anvendelsen af tvang i psykiatrien (0,2 mio. kr.).

I bilag til udkast til selvstyreloven, Liste II, over sagsområder, der kan overtages, er der tilføjet to områder. Det drejer sig om punkt 19) Skibsvrag, vragsods og dybdeforringelser samt punkt 28) Meteorologi.

Landsstyret og Regeringen blev efter modtagelsen af betænkningen enige om at foretage enkelte ændringer i lovbemærkningerne til § 20 om sprog. Dette er partierne blevet underrettet om i august måned, og de aftalte ændringer er nu indarbejdet.

Ved Landstingets vedtagelse af nærværende beslutningsforslag forudsættes de nævnte ændringer af retstilstanden således gennemført, inden den danske regering herefter overfor Folketinget fremsætter lovforslagene om selvstyre.

Forslag til Lov om Grønlands Selvstyre og forslag til Lov om forskellige forhold i forbindelse med Grønlands Selvstyre har af Statsministeriet været sendt til høring hos Det Færøske Landsstyre, Højesteret, præsidenterne for Østre Landsret og Vestre Landsret samt Domstolsstyrelsen. Høringssvarene har ikke givet anledning til ændringer i lovforslagene eller bemærkningerne hertil.

Lovforslaget om visse personalemæssige spørgsmål i forbindelse med Grønlands Selvstyres overtagelse af sagsområder har været sendt i høring af Finansministeriet på sædvanlig måde. Høringen har ikke givet anledning til ændringer i lovforslaget.

Det foreliggende materiale, og i særlig grad lovtæksten til lov om selvstyre, er tilrettet i samarbejde med forskellige sprogkyndige personer.

Den nu foreliggende lovtækt med bemærkninger til udkast til forslag til lov om selvstyre er tilrettet i samarbejde med Sprogsekretariatet.

Som afslutning på denne fremlæggelse, vil jeg på Landsstyrets vegne gerne takke alle, som har været involveret i den proces, der er gået forud for behandlingen af dette beslutnings-forslag.

Som alle ved, har vi frem til folkeafstemningen været igennem en lang og grundig oplysningskampagne, hvor alle medier har været involveret. Der har været store seriøse debatter på tv, radio, internet og de skrevne medier. Og der har været afholdt omkring 35 borgermøder, hvoraf flere har været direkte transmitteret via radio og tv, samt mere end 15 møder på forskellige uddannelsesinstitutioner. Derudover har partierne selv arrangeret borgermøder, som bringer antallet af borgermøder endnu højere op.

Der har været tv- og radioudsendelser og selvstyreloven og betænkningen har kunnet læses på internettet, der har været husstandsomdelinger samt oplysningssider i aviserne. Den grønlandske befolkning har haft rig mulighed for at få oplysninger om selvstyret.

Det vil sige, at befolkningens ”ja” til selvstyre er sket på et oplyst grundlag. Dette betyder, at befolkningens ”ja” er et stærkt og sikkert funderet ”ja”. Derfor kan jeg med sikkerhed og stolthed sige: Grønland vil have selvstyre indført i Grønland.

I den sammenhæng skal jeg takke de medarbejdere og andre, som under svære vilkår og under hårdt pres har gennemført den omfattende oplysningskampagne. I har måttet høre for meget, men jeres indsats har været grundig og alsidig. I har sikret en klar folkelig beslutning truffet på et oplyst grundlag.

For det store arbejde, som er gennemført i Grønlandsk-dansk selvstyrekommision, skal jeg endnu engang takke og lykønske kommissionens medlemmer – både de danske og de grønlandske. Jeg skal også takke de embedsmænd, professorer og andre, som med stor arbejdsiver har deltaget i kommissionens arbejde. I er alle nu en del af Grønlands historie.

Jeg vil også takke alle borgere, som ude omkring i landet har deltaget aktivt i debatten om selvstyre og de borgere, som har bistået med løsningen af praktiske opgaver i forbindelse med selvstyrekampagnen og afviklingen af folkeafstemningen.

Landsstyret ser frem til, at Landstinget i dag bekræfter vort lands demokratiske grundholdning ved at følge den vejledende folkeafstemnings resultat og befolkningens ønske om indførelse af selvstyre i Grønland.

Landsstyret indstiller til Landstingets godkendelse, at den danske regering opfordres til at fremme vedtagelse i det danske Folketing af lovforslagene i overensstemmelse med dette beslutningsforslag, således at selvstyret kan indføres med virkning fra Grønlands nationaldag den 21. juni 2009.

Det skal nævnes, at landsstyreformanden under sin fremlæggelse tilføjede, at man ved henvendelse til regeringen om landstingets tilslutning til lovforslagene vedr. selvstyre vil

gøre opmærksom på, at der i forslag til lov om forskellige forhold i forbindelse med Grønlands Selvstyre bør foretages en teknisk korrektion, således at forslaget § 9, punkt 1 indledes således:

§ 7, stk. 3, affattes således:

”En tilladelse til udnyttelse af mineralske råstoffer kan som hovedregel kun meddeles til aktieselskaber...”

Der foreslås således tilføjet ordene ”som hovedregel”, jf. formuleringen af bestemmelsen i den gældende råstoflov for Grønland.

De politiske partier bemærkede til beslutningsforslaget under ét, at befolkningens stillingtagen til selvstyre ved folkeafstemningen den 25. november 2008 var meget klar.

Samtlige partier, bortset fra Demokraterne, udtrykte glæde ved befolkningens stillingtagen og de ser frem til den 21. juni 2009 som en glædens dag, hvor lov om Grønlands Selvstyre forventes at træde i kraft. Demokraterne tilkendegav, at partiet med resultatet af folkeafstemningen in mente vil stemme for det fremlagte beslutningsforslag.

Beslutningsforslaget blev efter en kort debat vedtaget énstemmigt af landstinget.

Punkt 4:

Valg af medlemmer og suppleanter til Landstingets stående udvalg og repræsentationer.

(Landstingets Formandskab)

Der indberettes ikke fra dette dagsordenspunkt.

Punkt 87:

Fastsættelse af tidspunkter for Forårssamlingen og Efterårssamlingen 2009.

(Landstingets Formandskab)

Landstinget vedtog, at Landstingets Forårssamling 2009 vil begynde den 17. april 2009. Fristen for aflevering af materiale til landstingssamlingen vil være den 13. marts 2009. Landstingets efterårssamling 2009 indledes i henhold til landstingets forretningsorden den 18. september 2009.

Med venlig hilsen

Søren Hald Møller

Kopi pr. e-mail: Folketinget

Kongehuset, Kabinetssekretariatet
Samtlige ministerier
Rigsombudsmanden på Færøerne